

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop, (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977 Es. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza

UJ KELET

ADÓ-POLITIKAI HAVILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 350
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 150 ck

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 47. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Adár I. 22 * 1924 február 27 Szerda

Az erdélyi zsidóság és Erec Jisrael felépítése

Irta Pollák Adolf a Keren Kajemet európai igazgatója (Berlin)

Az a két hónap, melyet Erdélyben és Bányában most intenzív propaganda és szervezési munka közben eltöltöttem, arra a mély meggyőződésre vezetett, hogy az ország zsidóságának szinte valamennyi rétege készséges akaratlan kíván résztvenni Erec Jisrael felépítésében, a zsidó nemzeti otthon megvalósításában. A Zsidó Nemzeti Szövetség legutolsó temesvári konferenciájának az a határozata, mely tevékenységének középpontjába a Palesztina-munkát állította, teljesen megfelelt az egész ország zsidóságában egyre öntudatosabban megnyilatkozó Palesztina-hangulatnak. Az erdélyi zsidóság egy konkrét, nagy zabású és igen szép tervet tűzött ki maga elé: A Jezreel völgyében virázzó kolóniáink számát egy új letelepüléssel akarják gyarapítani, amely azután méltó értékkel illeszkedik be a most épülő Erec Jisrael e legfontosabb részének életébe. Ennek a nagy munkának keresztülvitele — több év munkaprogramját tölti majd ez ki — ugy Palesztinában, mint ebben az országban a legjobb kilátások között már kezdetét is vette.

A zsidó nép legszebb intézménye, Erec Jisrael felépítésének legfontosabb instrumentuma, a Keren Kajemet, már az új kolónia rendelkezésére bocsátotta a földet és az első kolonisták szorgalmas keze alatt, — az erdélyi zsidóság pionirjai ők, — új életre éled a hosszú évszázadok óta parlagon heverő föld és ebben az esztendőben már meg is hozza első, büszke termését.

Azonban az erdélyi kolónia életrehívásában és megvalósításában nemcsak az erdélyi pionirok és az utánuk kikerülő kolonisták önfelelő munkája szükséges, de az egész erdélyi zsidóságnak teljes összhangu együttműködése is, mert csak így illeszkedhet be teljes értékkel az új letelepülés az uőbbi évek során az Erec Jezreelben alakult pompás zsidó kolóniák láncába. Ezek a régi letelepülések az egész világ széles zsidó néprétegeinek együttműködéséből keletkeztek. Husz évek szorgos és fáradtságos szétaprózó munkája árán sikerült a Keren Kajemetnek akkora összeget összegyűjteni, hogy ez lehetővé tette Jezreel völgyében nagyobb földkomplexumok megszerzését, amely-n a legtöbbet ígérő új telepeink, a Jisuv legfontosabb támaszpontjai keletkeztek. Nem mindegyik ország zsidósága vette ki az őt megillető részét a Keren Kajemet e célt szolgáló alapjainak összehozásában és köteleességünk itt ósztintán megmondani, hogy Erdély zsidósága utolsó helyen szerepel azok sorában, akik eleget tesznek a Geulath Haarez-zel szembeni szent köteleességüknek.

A legmélyebb meggyőződés az, hogy ez a megszégyenítő helyzet rövidesen megváltozik. Mindenütt, ahol csak e két hónap alatt megfordultam, „Erec Jisrael tizenete“ messzehangzó és szívekből kicsengő visszhangot keltett és a zsidóság széles rétegeiben általánossá lett az a készség, hogy ki akarja venni a részét e nagy és szent munka támogatásában. Ennek az országnak pompás ifjúsága, — meghatottan és mély örömmel írom ezt le, — gondoskodni fog arról, hogy az erdélyi zsidóságnak ez a nemes készsége valóban tettekben és a teljesítésben nyilatkozzék meg és pedig úgy a nagy ügynek, mint az erdélyi zsidóság erejének megfelelő mértékben.

Kedves, szívből szakadt köteletségem, hogy az Uj Kelet útján köszönetet mondjak annak a sok-sok nemes zsidó testvéremnek, elvbarátomnak kész és önfelelő támogatásáért és megegyezzer arra szólítsam fel őket, hogy torpanás nélkül, fáradtságot nem ismerő kitarással folytassák az olyan szépen és annyi boldog reménységgel megindult munkát.

Rupprecht bajor extrónörököst is megidézik a Hitler-pör tárgyalására

Tíz vádlott és százötven tanu. Hindenburg nem intervénál Ludendorff érdekében. Óvintézkedések az esetleges támadások ellen

(München, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap, mint ismeretes, megkezdődött a Hitler-per tárgyalása. Vasárnap hivatalos közlemény jelent meg, melyben tudatták, hogy a sajtó számára fentartott összes jegyeket kiadták és így minden törekvés, amely újabb újságíró-helyek szerzésére irányul, céltalan. Azok a külföldi tudósítók, akik a hivatalos bajor sajtóirodától, vagy a törvényszéktől szabadjegyet kérvényeztek és kérésüket teljesítették, írásbeli értesítést kapnak. A többi lap tudósítók, akik ilyen értesítést nem kapnak, semilyen körülmények között sem számíthatnak

arra, hogy beengedik őket a tárgyalóterembe. Beavatott helyről ezzel a hivatalos közleménnyel kapcsolatban közlik, hogy kétszáznegyven újságíró, azonkívül rengeteg rajzoló és fényképész jelentkezett a tárgyalásra, amely a legnagyobb lesz, amióta Münchenben törvényszék van és amely természetesen

óriási érdeklődésre tart számot

úgy Bajorországban, mint külföldön. A tárgyalás az egykori katonai iskolában van a Blutenburg-Strassén. Maga a tárgyalóterem, amely régebben a kadettek étkezőterme volt, csak háromszáz embert képes befogadni, de a bíróság mégis ezt választotta, mert figyelembe kellett vennie, hogy ez a helyiség felel meg leginkább minden esetleges támadás és rendezavarás ellen. Természetes, hogy ezenkívül itt történtek óvintézkedések a bíróság

Pikler Gyula nemzetgyűlési képviselő és Györffy hadbíró-örnag afférja

Isten vele, Mihály! Pikler kritikája a magyar nemzetgyűlésen. Bothlen helyreállította a bizalmat Magyarország pénzügyei iránt. A takarékkorona értékviszonya

(Budapest, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetgyűlésen Esztergályos János szocialdemokrata képviselő megkövette a Házat a legutóbbi viharos ülésen tanusított magatartásáért. Bocsánatkérés után Esztergályost, minthogy inparlamentáris viselkedéséért ismételt mentelmi biamentáris viselkedéséért ismételt mentelmi bizottság elé került, három egymásutáni ülésről kizárták.

A mentelmi ügyek tárgyalásánál Pikler Gyula elmondotta Györffy László örnagy-hadbíróval támadt afférjának előzményeit. Kijelentette, hogy Györffy már akkor

megsértette a mentelmi jogot,

amikor provokáltatta. Amikor Pikler megtagadta a lovagias elégtételt, Györffy egyik segédeje, egy alezredes azzal fenyegetőzött, hogy megbizója tudni fogja kötelességét.

Pikler egyik multheti ülésen bírálta Györffy magatartását a kiskunhalasi gyilkos, Tassi József tárgyalásán. A tízévi súlyosított fegyházra ítélt Tassi büntnyében tanuként hallgatta ki Györffy Francia Kiss Mihályt, akiről hivatalos tényezők is megállapították, hogy a többszörös gyilkos Francia Kiss Mihálytól Györffy így bucsuzott:

— Isten vele, Mihály.

A szocialisták oldaláról izgatott közbekiáltások repültek a kormány felé: — Tessék Györffyt elmozdítani! Nem maradhat a helyén! A miniszterelnök miért nem nyilatkozik?

Szombaton a hadbírószék tárgyalótermében Györffy éles nyilatkozatban felelt Pikler kritikájára és az újságírók útján felhívta Piklert, hogy ne a mentelmi jog biztos tevékenéből köpködjön feléje. Pikler a vasárnapi szocialista népgyűlésen megismételte a parlamentben elmondott kritikáját,

mire hétfőn egy alezredes és egy örnagy jelent meg a lakásán, akik Györffy hadbíró nevében provokálták. Pikler kijelentette, hogy elvi okokból

sának biztosítására. Erre azért volt szükség, mert magához a törvényszékhez is érkeztek fenyegetőlevelek, hogy

a tárgyalást meg fogják akadályozni.

Százötven tanut idéztek be a Hitler-per fő-tárgyalására. Ezek között van Kahr, Lassow és Faulhaber érsek, valamint a jelenlegi kormány több tagja. Egyes hírek szerint a bíróság tervbevette, hogy Rupprecht extrónörököst is megidézi. Valószínű, hogy az extónörökös nem fog személyesen megjelenni a bíróság előtt, hanem megbizottja által fog vallomást tenni. A per fővadásztai a következők: Hitler író, Ludendorff szolgálatonkívüli tábornok, Pöchner főtörvényszéki tanácsos, Frick, a müncheni rendőrség osztályfőnöke, Weben állatorvos, Röhmszolgálatonkívüli kapitány, Brückner tartalékos főhadnagy és Wagner hadnagy. testőrségének és a tárgyalás zavartalan lefolytatá-

A vádirat

vázolja a Bürgerbräukellerben lefolyt tavalyi puccsot. Kiemeli, hogy Kahr, Lassow és Seisser csak színlegesen mentek bele a puccsba, mert szabadkezet akartak nyerni, hogy mihelyt lehet, azonnal intézkedhessenek.

Érdekes, hogy Hindenburg tábornok, akit Ludendorff érdekében intervencióra kérték fel, nem hajlandó beleavatkozni a Hitler-perbe, mert szerinte rendezett államban lehetetlen a jogszolgáltatást megakadályozni, de különben sem hiszi, hogy egykori hadsége helyeselné a puccsisták törekvéseit.

nem párbajozik és az alezredesnek arra a kérdésére, hogy megbizója miképen szerezzen elégtételt, azt válaszolta, hogy polgári bíróságnál.

— Katonatiszt nem polgári bíróságnál keresi a becsületét, — felelte az ezredes és hozzátette, miután Pikler az elégtételt megtagadja, a hadbíró másuton lesz kénytelen elégtételt szerezni magának.

Az országház elé nagy csoportokban munkások vonultak fel és az Országház-tér különböző részein helyezkedtek el.

A munkások Pikler képviselőt akarták megvédni

az esetleges inzultustól. Pikler elmondotta az újságíróknak, több munkás felajánlotta, hogy állandóan mellette tartózkodnak, míg afférja elintéződik. Pikler az ajánlatot visszautasította és kíséret nélkül ment a nemzetgyűlésbe.

Budapest, február 26. A londoni „Times“ vezetőhelyen ír a magyar szanalási terv sikeréről és elismeri, hogy

a Bethlen-kormány erélyes rendszabályai

helyreállították a bizalmat Magyarország pénzügyi helyzete iránt.

A pénzügyi kormány már elkészítette a takarékkoronáról szóló rendeletet, amely megállapítja a papirkoronának a takarékkoronához való mindenkori értékviszonyának kiszámítását. A számítás három alapon történik. Először: az effektív magyar korona bécsi középárfolyama, másodsor: a budapesti kifizetés bécsi középárfolyama, harmadszor: arbitrázs-papiroknak a bécsi és budapesti piacokon jegyzett középárfolyama. Ezekből a tényekből kiindulva számítják ki a magyar koronának Zürichben jegyzett árfolyama és a dollár-kifizetés közötti értékviszonyt. A takarékkorona értékviszonyát minden hétköznapon meg fogja állapítani egy bizottság, melynek elnöke a jegyintézet képviselője lesz.

Közeledik az Andromeda...

Uj csillag közeledik a föld felé, harmincezer kilométeres sebességgel

(Róma, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két csillagász, az egyik Rómában, a másik Arizonában megállapították, hogy az Andromeda-csillag, amelyet kozmikus köd ölel körül, másodpercenként harmincezer kilométeres sebességgel közeledik a föld felé. Az Andromeda egyike azoknak a csillagoknak, amelyekről a modern asztronómia kiderítette, hogy sok csillagnak a komplexuma, ezért látszik földünkön óriási és megmérhetetlen ködtömeggel.

Sleepker csillagász volt az első, aki rendkívüli szorgalommal kezdte az Andromedát tanulmányozni. Először is kiszámította és bebizonyította, hogy ennek a csillagnak a tömege négyszázszor nagyobb, mint az az űr, amelyben a mi egész naprendszerünk mozog. Kifejezt adott annak a gyanujának is, hogy ez a ködtömeg naprendszerünkhez közeledni fog, ezt a gyanuját azonban a tudományos eszközök hiányában bebizonyítani nem tudta. Modern csillagászaiknak, egy olasznak és egy amerikaiaknak módjukban volt Sleepker gyanuját a valóságához közelebb vinni és kiszámítani azt a gyorsaságot, amellyel ez az óriási csillagtömb, az Andromeda a földünk felé másodpercenként közeledik.

A harmincezer kilométeres gyorsaság, amely földi viszonyainkat véve számításba óriási és elgondolhatatlan sebesség, azonban ha figyelembe vesszük naprendszerünkön kívüli világegyetem méreteit, valóságos csigalassúság. Ugy az amerikai, mint az olasz csillagász megállapították egybehangzóan, hogy összeütközéstől az Andromeda és a naprendszer között nem kell tartani, mert sok millió év után érheti csak el a csillagvilágnak ez a mamutja földünket és naprendszerünket.

Bialik a „szó hősei“ ellen

Néhány nap előtt „A dolgozó Palesztináért“ címmel Berlinben nagygyűlést tartottak, amelyen többek között Eduard Bernstein és dr. Oscar Cohn képviselők is beszéltek. Chajim Nachmann Bialik, aki nem jelenhetett meg, egy üdvözlő írásban mentette ki magát. Az írás így hangzott:

Kedves jó testvérek! Legnagyobb sajnálatomra képtelen vagyok mai fontos gyűlésteken résztvenni, de engedjétek meg mégis, hogy legalább írásban mondjam meg egy kis töredékét annak, ami szívemet nyomja nektek, akik népünk regenerációján és otthona újjáépítésén fáradoztok. Minél jobban és minél mélyebben nézem chalucaink munkáját, akiknek egyetlen célja otthonuk újjáépítése, annál inkább meg erősödik bennem a tudat, hogy ha közöttünk olyan mozgalom van, amely az igazság és szentség bélyegét viseli magán, akkor ez olyan mozgalom, amely a szó legmagasabb értelmében etikai. És ha erkölcsösnek, magasztosnak lehet mondani valamit, akkor ez leginkább ifjuságunkra, chalucainkra illik, akik Erec Jiszraelben dolgoznak. Ha ők nem lennének, akkor nyilvánvalóvá válna a mi szegényünk isten és ember előtt, mint tehetetlenek állanánk itt és szegényünkben el kellene bujnunk. Van ugyan közöttünk a szónak sok hőse, akik nagyot prédikálnak és másoktól nagyot követelnek, munkát, nélkülözést. De egyedül chalucaink Erec Jiszraelben és csakis ők teljesítik a szót kezük munkájával abban a tudatban, hogy mindenekelőtt lelküket megtisztítsák és felmagasztosítsák. Az egyedüliek voltak, akiknek meg volt az erejük rálépni arra a tuskés utra, amely az újjáépítés felé vezet. Súlyos és hosszú ez az út, de mégis az egyetlen, amelyen mi járhatunk, mert nélküle minden kísérlet hiábavaló, minden kísérlet csupán fantóm.

Fokozatosan megszüntetik a Ruhr-megszállást

Poincaré, Maginet és Degoutte fontos tanácskozásai. Macdonald szükségesnek tartja Németország katonai ellenőrzését

(Páris, febr. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A „Temps“ londoni levelezője jelenti: Mértékadó angol körökben az a felfogás uralkodik, hogy a Daves tábornok szakértő jelentésében kidolgozott szanalási tervek radikális változást követelnek a Ruhr-megszállás tekintetében. Ez a radikális változás majdnem teljes kiűrését kell hogy legyen. Nem kétséges, hogy Franciaország részéről nehézségek fognak felmerülni a megszállás ilyen módosítása ellen. Londonban azzal a bizonyítékkal érvelnek Dawes javaslata mellett, hogy a megszállás főcélja az volt, hogy Németországot kártérítés fizetésére kényszerítsék. Jelenleg azonban a jóvátételi fizetések mechanizmusa egy szövetségi megállapodás alapján létrejött,

nincs tehát ok a megszállás fentartására.

Az angol kormány azzal a tervvel foglalkozik, ha a szakértők jelentése a jóvátételi bizottság döntése elé kerül, javasolni fogja, hogy Németországot ilyen módon állítsák talpra, mert különben lehetetlen elérni a legfontosabb gazdasági tervek megvalósulását. De gondja lesz a kormánynak arra is, hogy Anglia érdekeit ne áldozzák fel a német-kérdés nemzetközi szabályozásánál annyira, hogy elessen a jóvátételek és háborus adósságok ráeső részétől.

Tegnap délután beható konferencia volt

Poincaré, valamint Maginet hadügyminiszter és Degoutte tábornok, a megszálló csapatok főparancsnoka között. A tanácskozáson Németország jelenlegi helyzetéről volt szó és azokról a koncessziókról, amelyeket Franciaország a Ruhr-megszállás ügyében tehet anélkül, hogy

Csak az olcsó pénz segíthet a kereskedőkön

Mi okozza a gyakori inszolvenciákat — kereskedő megvilágításban

(Cluj-Kolozsvár, febr. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A sok közgazdasági probléma között legégetőbbek azok, amelyek a gyökerében támadják meg az ország közgazdaságát. A ma problémái olyan mélyrehatóak, annyira befolyásolják az ország pénzügyi és kereskedelmi életét, hogy ezzel a problémával, annak minden vonatkozásában és megnyilvánulásában foglalkozni kell. Az Uj Kelet tegnapi száma irt az elsőrendű kereskedőcégek minduntalan előforduló válságáról, a gyakori bukásokról, köztölték egy pénzember nyilatkozatát. A múltban, amikor az aktuális problémák során a kamatláb megállapításának kérdésével foglalkoztunk, igyekeztünk a kérdést különféle megvilágításokban feltárni. Tekintve, hogy tégnap par excellence pénzember nyilatkozatát közzétűtük, ma helyt adunk a kereskedővilág véleményének, megkérdeztük a kereskedők egyik képviselőjét, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— Ne szépítsük a dolgot és ne beszéljünk róla sokat. A kereskedők nem képesek adósságaikat kifizetni, mert követeléseik és kinlevőségeik a bizonytalan közgazdasági helyzetből kifolyólag kétes követelésekké váltak. A hitelnyújtást megtagadni nem lehet, merthízen a forgalom legnagyobb része csak hitel ellenében bonyolódhat le. Ha nem adunk hitelt, akkor akár be is csukhatjuk az üzleteket. Előbb-utóbb ez ugyanis be fog következni, akár akarjuk, akár nem, nem leszünk képesek munkát tovább is felszínre tartani. Nem csodálkozom azon, hogy a legjobb cégek egymás után bukhatnak meg, mert ilyen válságot az ipar és kereskedelem talán soha még át nem élt.

— Hogy a kereskedők tömeges bukását a pénzkrisis okozza, elismerem. A kormány hibát követett el: amikor a pénzhány először ütötte fel fejét, hogy az egész kereskedelmet tönkretelgye, erélyes intézkedésekkel és rendszabályokkal meg kellett volna akadályoznia, illetve segíteni kellett volna azokon az embereken, akik végeredményben mégis fontos ál-

le kellene szerelnie. A megbeszélés, amely másfél óráig tartott, rendkívüli feltűnést keltett francia parlamenti körökben, ahol ezt úgy tekintik, mint megerősítést azoknak a híreknek, hogy

a Ruhr-politikában lényeges változás van küszöbön.

Habár a tanácskozások eredményét titokban tartják, a parlament folyosóin általános lett az a felfogás, hogy Poincaré a Ruhr-megszállás fokozatos megszüntetésének tervéről tárgyalt.

Páris, február 26. A félhivatalos Havasügynökség értesítése szerint annak bebizonyítására, hogy Anglia őszinte együttműködést akar Franciaországgal, Macdonald közölte Párisban, szükségesnek tartja, hogy a szövetségi katonai ellenőrzést újra felvegyék. Ezt a hírt Londonból is hivatalosan megerősítik. Az angol jelentés szerint Macdonald jegyzéket intézett a francia kormányhoz, amelyben közli az angol kormány álláspontját

a németországi szövetségi katonai ellenőrzésre

vonatkozólag és az ellenőrzés feltételeit. A nagykövetek tanácsa néhány nap múlva fog foglalkozni az angol jegyzékkel.

Hivatalos körök véleménye szerint a jóvátételi problémának a szakértőbizottság által történt vizsgálatával kapcsolatban megjelent hírlapi cikkek csak szerzőik magánvéleményét tükröztetik vissza. A francia kormány bevárja a jóvátételi bizottság határozatát, amelyet semmi esetre sem akar befolyásolni és nem tartja opportunusnak az e kérdésről folyó hírlapi vitát.

lamfentartó elemek és akiknek anyagi biztonsága, ha másért nem is, de az adózás szempontjából nemesak magán-, hanem közérdek is. A kormány nem segített a pénzhányon, nem nyult azokhoz az eszközökhöz, amelyekkel módjában lett volna az ország pénzügyi leromlását megakadályozni, nem törődött kereskedői helyzetével és ezáltal ma mindnyájan a csőd szélén állunk.

— Nem tudom azonban miért támadják a kormány pénzügyi politikáját bankemberek, miért beszélnek ők a pénzhány romboló hatásáról. Ha nem lett volna pénzhány, nem lenne a kamatláb negyven százalék felett. M-g vagyunk győződve róla, ha a kamatlábat a kormány leszállítaná, nem azzal, hogy rendeletben mondja ki az olcsóbb kamat kötelező voltát, hanem azzal, hogy olcsó pénzt bocsátana a kereskedők rendelkezésére, megszűnne a pénzügyi lerongyolódás, a vállalatok fizetni tudnák adósságaikat és az egész közgazdasági élet hallatlan lendületet kapna. Ez az intézkedés azonban nagymennyiségű profitot ütné el a bankokat, melyek a pénzhányon csak kerestek. Én meg vagyok róla győződve, hogy a változásnak előbb-utóbb be kell következnie.

Macdonald még nem akar békereviziót

London, febr. 26. Az angol alsóházban Llyod Georgenak Henderson burnleyi beszéde ügyében Macdonaldhoz intézett kérdésére a miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány nem szándékozik a verseillesi békeszerződés azonnali revízióját megvalósítani. Véleménye szerint a kormány csakis a parlamentben tett hivatalos kijelentéseire felelős.

London, febr. 26. Macdonald visszautasította Stresemann német külügyminiszter javaslatát, hogy személyesen megy Londonba az aranybank ügyének és Németország a népszövetségbe való belépésének megbeszélésére.

Soha nem látott olyan szenzációs attrakciót mint

GARRET

a Központi Barban!
Még csak 3 napig

elés, amely más-
eltűnést keltett
hol ezt úgy te-
knak a hírek-

s változás

nyét titokban
talános lett az
Ruhr-meg zállás
yéről tárgyal.
vatalos Havas-
ak bebizonvi-
együttműködést
közölte Pá-
a szövetség-
a meggyék. Ezt a
megerősítik. Az
jegyzéket in-
melyben közli

s katonai

feltételeit. A
mulva fog

szerint a jóvá-
ttság által tör-
megjelent hir-
gánvéleményét
mány bevarja
atát, amelyet
solni és nem
ról folyó hir-

kön

ásban

yagi bizton-
adózás szem-
közérdek is.
nyanon, nem
helyekkel mód-
yi leromlását
eskedői hely-
a csöd szé-

ért támadják
bankemberek,
omboló hatá-
y, nem lenne
tt. M-g va-
tlábat a kor-
rendeletben
elező voltát,
esátana a ke-
a pénzügyi
tudnak adós-
let hallatlan
és azonban
a bankokat,
ek. Éa meg
változásnak

reviziót

alsóházban
leyi beszéde
kérdésére a
a kormány
ékeszerződés
Véleménye
mentben tett

visszautasi-
ainiszter ja-
ndonba az
g a népszö-
lésére.

!

Ez történt...

Aki egy félsten. A zsidó adománygyűjtők nagy kontingensét a háború előtt Galicia szolgáltatta. Voltak közönséges koldusok, akik megelégedtek egy krajcárral, voltak az-
tán ugynevezett sász polákok, kik a tudásuk és intelligenciájuk révén nagyobb igényeket támasztottak. Egy ilyenel

történt, hogy utjába ejt egy hitközséget, melynek elnöke éveken át egy talmudi tudományokhoz értő és egyébként is humanusan gondolkodó ember volt. Biztosra vette, hogy mint eddig, ezután is barátságos fogadásban és tisztes segélyezésben fog részesülni. Nagy volt a meglepetése, amikor megtudta, hogy új elnöke van a hitközségnek, egy gögös, fukar és nyers modoru ur. Köszönéssel megadalmesen és várja a szokásos „solem alejchem”-szóval. Ehelyett jön egy erélyes hang:

— Mit akar!
A mi emberünk meglepődik e modoron, de azért nyugodtan előadja a segélyezési iránti kérését és hivatkozik arra, hogy ő a hitközség részéről máskor is részesült segélyben. Az elnök alig hallgatja végig és csak odaszól: „Nem adok semmit, elmehet!”

A koldus erre közelebb lép az elnökhöz és azt mondja neki:
— Uram Ön egy fél Isten.
— Miért? — kérdi meglepetten az elnök.
— Mert mi az Isten naponta azzal dicsőítjük, hogy megkönyörül a föld és az emberek felett. A föld felett — úgy látom — Ön megkönyörül, mert a szoba padlóval és szőnyeggel van befedve, nehogy rátaposanak, de az emberek felett Ön nem tud könyörülni, — ha ezt is tudná, egész Isten volna.
Szólt és távozott!

Mennyire örülne az anyám. Egy gazdag kereskedő anyira tönkrement, hogy kéregetnie kellett. Vándorútján egyszer elvetődött egy régebbi barátjához. A barát felismerte és szeme megtelt könnyekkel, mert nagyon sajnálta egykori pajtását, hogy ilyen helyzetben van. A koldus ezt észrevette és így szólt hozzá:
— Miért sírsz? El sem képzeled, hogy anyám mennyire örülne ha most látna.
— Hát olyan rossz viszonyban voltál anyáddal? — kérdi az egykori barát.
— Mikor három éves koromban az első lépést tettem, anyám anyira örült, hogy nem tudta mit csináljon örömeiben, most elképzelheted, mennyire örülne ha látná, hogy bejárom az egész országot — feleli a koldus. J. Sochajr

Két pap beszélget. A jókai rabbinak egy alkalommal hosszabb kocsit kellett megtennie. Kobelsdorf község alatt szerencsétlenség éri, a lovak megbokrosodnak, a szegény jókai pap megcsúszkál és nem folytathatja útját. Apólsára szorul és azt feltalálja a kobelsdorti kollégája vendégszerető házában. Két-három nap alatt már anyira felépül, hogy felkelhet az ágyból és a két pap hosszabb beszélgetésbe merül. Előszörban az ominózus balcsétről lévén szó, a házigazda megkérdi a paptársától, hogyan is történhetett ilyen baleset a jókai papnál, hát vajjon nem mondta-e el az utrakelők részére megállapított imát? (Tefilah haderech.)
— Én is csodálkozom a kobelsdorti papon, hogyan kérdezhet ilyen sületlenséget — feleli a jókai rabbi —, hát vajjon nem mondja el naponta a békességért való könyörgést? (Az „ató chonén leodom dáász” kezdetű imát.)

Valószínűleg feloszlatják a Reichstagot
Berlin, február 26. A „Vorwärts” jelenti: A politikai fővita végén, amely a kancellár mai társadalmi gyűlési beszédével megindult, a koalíciós pártok a kormányra vonatkozóan bizalmi indítványt akarnak beterjesztetni. Az indítvány nem számíthat többségre, mert a szociáldemokraták és német-nemzetiek egyhanguan ellene szavaznak. Valószínű, hogy ezután feloszlatják a birodalmi gyűlést, az új választások kiírását április hatodikára várják.

Oroszország kölcsönt kap Angliától

Moszkva nem akar tárgyalni a beszarábiai kérdéssel. A szovjetkormány elismerte a háborús tartozásokat. Meghíusult revolvermerénylet Trockij ellen

(London, febr. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Macdonald kijelentette az alsóházban, hogy Oroszországgal tárgyalások folynak 40 millió font sterling ügyében. Ez azonban csak akkor perferálható, ha Oroszország kielégítő garanciákat fog nyújtani

Oroszország régi adósságainak megfizetésére.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” írja, hogy Rakovszky orosz ügyvivő tárgyalásokat folytatott a londoni nagybankokkal egy harminnemmillió fontos kölcsönről. A bankok kijelentették, hogy csak akkor hajlandók a kölcsönt folyósítani, ha Oroszország elismeri az Angliával szemben fennálló összes állami és magántartozásait a háború idejéből, valamint feloldja az Oroszországban lefoglalt angol vagyongokat. Rakovszky a moszkvai kormánytól

távirati értesítést kapott, hogy Oroszország elfogadja a bankárok kikötéseit.

Moszkvából jelentik: Trockij ellen három revolveres ember merényletet akart elkövetni. A támadókat a hadügyi népbiztos Sukumban levő villája előtt sikerült föltartóztatni, de a küzdelemben mindhármát agyonlőtték.

Bukarest, febr. 26. Az „Adeverul” moszkvai jelentése szerint Steklov, a szovjet sajtófőnöke az „Izvesztija” vasárnapi számában felszólítja Franciaországot,

ne ratifikálja a Beszarábia egyesüléséről szóló egyezményt,

mert Oroszország nem hajlandó semmiféle tárgyalásra ebben a kérdésben. Oroszország nem adja vissza Románia Moszkvában levő kincseit sem, mert Románia azok értékénél jóval nagyobb értékű orosz vagyont tart a kezében.

Az angol nagyipar fél a német konkurenciától

Nem érdeke a függő problémák rendezése. Churchill beszéde a békeről. A rajnai ipar résztvesz a jóvátételi szállításokban

(London, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy angol-amerikai disztribúciós kalmával Churchill lord volt gyarmatügyi miniszter beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Európának szüksége van az egyes államok barátságos megértésére, Franciaország és Anglia együttműködésére és Németország talpraállítására.

Az angol hajózási kamara évi közgyűlésén Anderson elnök annak a reményének adott kifejezést, hogy a világ most már képes lesz lerázni magát

a múltból származó gyűlölet

és hibák terhét, mert a világereszkedelemlnek szüksége van arra, hogy ugyanolyan mértékben helyreálljon, mint amilyen annakidején volt, amikor a világháború kitört.

Robert Horne rámutatott arra, hogy Anglia gazdasági életét két veszedelem fenyegeti, melyek ellen a kormánynak erélyes intézkedésekkel és más gazdasági rendszabályokkal kell védekeznie. Az első veszedelem abban a különbségben van, amely a frank belső vásárlóereje és a világpiacon került francia áruk értéke között áll fenn. A második veszedelem az európai problémák és a Ruhr-kérdés

felől fenyegeti az angol gazdasági életet. Lehetséges, hogy ezeknek a problémáknak rendezéséből az angol kereskedelemnek és mezőgazdaságnak tekintélyes haszna lesz, de mint az angol acélipar képviselője csak nagy aggodalommal nézhet ez elé. Nincs értelme eltitkolni, hogy az európai problémák szabályozása súlyos helyzetet fog teremteni az egész angol ipar számára. Kétségtelen, ha Németországot talpraállítják, az angol acéliparnak eddig

még sohasem létezett konkurenciája fog támadni.

Horne reméli, hogy a kormány ezt szem előtt fogja tartani a Ruhr-kérdés megoldásánál, nehogy az angol acélipart súlyos károsodás érje. Gazdasági körökben Horne kijelentéseit azzal magyarázzák, hogy a tengerhajózással részben szorosan összefüggő acélipar ebben a formában terjesztette elő a maga követeléseit, amelyek a nyersanyag és készgyártmányok kedvezményes szállítására vonatkoznak.

Páris, február 26. Koblenzi félhivatalos távirat szerint a rajnai bizottság újabb tárgyalásokat kezdett több nagyiparossal, különösen a cement-, téglá- és terméskőiparral, amelyek kollektíve fognak résztvenni a szállításokban.

— Sztrájkra készülnek a magyar bankhivatalnokok is. Bécsből jelentik: Seipel kancellár közvetítésével már napok óta folynak a tárgyalások a bankszövetség és a tisztviselők szervezete között. A félrai munkaidőmeghosszabbítás kérdéséről eltekintve, a banktisztviselők bizonyos engedményeket tettek a kisebb követelésekből. Hivatalos kommuniké szerint a tárgyalások folyamán bizonyos előrehaladást lehetett megállapítani, sőt egyes kérdésekben biztató közeledés jött létre a felek között. Nem lehetetlen, hogy a banktisztviselők sztrájkja egy-két napon belül véget ér. Budapesti jelentés szerint a magyar banktisztviselők országos szövetsége elhatározta, hogy követelni fogja a fizetések azonnali felemelését a békebeli paritás felére. A bankigazgatókhoz intézett ultimátum kijelenti, hogy amennyiben február 29-ig ezt a követelést nem teljesítik, a tisztviselők a legélesebb szervezeti eszközökkel fogják fizetésük megjavítását kikényszeríteni. Fizetésemelési követeléseiket a magyarországi banktisztviselők azzal indokolják, hogy Budapesten és vidéken is sokkal nagyobb a drágaság, mint Ausztriában.

ezután többször hangoztatta, hogy az erdőrt ott üti le, ahol megtalálja. Egyizben valóban megtámadta, a földre teperte és fojtogatni kezdte. Az arra járó emberek megakadályozták a további verkedést, ami már kezdett komolyabb formát ölteni. Egy másik alkalommal Bokor István Bánffyhunyadra igyekezett országos vásárra, hogy tehenét eladja. Utközben találkozott Tarbu Dimitruval, aki szánon ötdömágával hazafelé tartott. A régi ellenségeskedés megint kiújult. Tarbu elérkezettnek látta az alkalmat, hogy régi haragosával leszámoljon. Társaival megtámadta a csendesen ballagó Bokort, aki a futásban keresett menedéket. A támadók látva, hogy az erdőrt megfélemlítették, üldözni kezdték. Néhány pernyi üldözés után a menekülés útját egy patak elállotta. A kétségbeesett Bokor, mivel látta, hogy tovább nem menekülhet, lekapta válláról fegyverét és a támadókra szegerte. A támadók a fegyvertől megijedtek, megálltak csak Tarbu Dumitru közeledett Bokor felé. Bokor néhány pillanatig habozott, majd fegyverével a gazdálkodó lábába lőtt. A megsebesült gazdálkodót a bánffyhunyadi kórházba vitték, ahol a lábát amputálni kellett. A törvényszék tegnap délelőtt súlyos testisértésért vonta felelősségre Bokort, de nem látta a vádat fenforogni, mert önvédelemből használt fegyvert. A vádlottat felmentette.

— Ha az erdőör jogosan büntet. Néhány hónappal ezelőtt Tarbu Dumitru felsőföldi gazdálkodó a község erdőjéből fát akart elvinni. A lopást Bokor István erdőör észrevette és Tarbut megbírságolta. A gazdálkodó nem nyugodott bele az erdőör által kiszabott büntetésbe és kérte annak elengedését, az erdőör azonban kiméletlenül behajtotta a kiszabott büntetést. Tarbu a község kocsmájában

— Németország helyett Svájc. Párisból jelentik: A „Le Matin” szerint a Páris-Prága repülőjárat elkerüli Németországot és Svájcon keresztül vezet.

A „Hercules”-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

Hogyan él a muzulmán kalifa?

Az egykori török trónörökös a dolma-bagcsei palotában. Zenél, ír, Liszt Ferencet festi és társadalomtudományt tanul. Üres kassza és sztrájk

(Konstantinápoly, február 26. Az Új Kelet tudósítójától.) A sok káprázatos szultáni palota, kastély és kéjlak közül a dolma-bagcsei márványpalotát választotta magának lakóhelyül Abdul Medjid, akire a szultánok trónja várt, aki azonban az új Törökországban már csak kalifa, a legfőbb egyházi méltóság viselője, türelemmel, megnyugvással és békés megelégedéssel viseli sorát. Az országos gondok helyett olyan szórakozásokkal és elfoglaltságokkal keresi az étellel való megegyezést, amit a sors másoknak is megadott.

(Amikor szökni akart...)

Általánosságban tudják róla, hogy erősen nacionalista érzelmű. Még trónörökös volt, amikor Törökországban ketten kormányoztak. A Boszporusz innenső oldalán a szultán, a tulsó parton Musztafa Kemal basa. Abdul Medjid akkor többiben megkísérelte, hogy átvonul Kemal táborába. Valóságban szökött a szultántól, s az utolsó szultáni nagyvezér drótkadályokkal vétele körül a palotáját, gépfegyvereket és ágyukat vonultatott fel az őrizetére. Ez volt a szerencséje, ez a szökési kísérlet. Ha nem tette volna meg — ma kalifa sem volna, s az angol fedélzetén ő is elvitorlázhatott volna a szultánal együtt Törökországból.

A dolma-bagcsei kastélyban vele vannak az összes itt maradt hercegek és hercegnők. A palotának mind a hatszáz szobája el van foglalva, a teljes udvartartás megmaradt. A kalifa személyéhez legközelebb áll az első intendáns, aki legtöbbet érintkezik vele, aztán következik a második intendáns, majd a kamarások, titkárok és az adjutánsok. A kastélyban él a kalifa két hivatalos felesége s a második feleségétől való tizenegy éves kislánya, aki egész Konstantinápolyban nevezetes szépség. A kastélyban 2—3 szobás lakosztályokban laknak az odaliszkek és az őrizetükre kirendelt eunuchok, de az utolsó években nem került új odaliszka a kalifa virágoskertjébe, csak a régi maradtak meg emlékné s mert nem lehet őket szélnek eresztetni. Hová menjenek? Kihez? Lassan-lassan egészen eltűnnek már a török életből. A dolma-bagcsei odaliszkek is csak nagyon ritkán látják a kalifát.

(A kalifa szakállja)

A kalifa, mióta nem trónörökös többé, megnövesztette a szakállát. Szép, őszes, lengő

szakállja egészen a mellét veri, de testben, léleken nem öregedett. Egyébként is tanult, európaiilag képzett, nagyon művelt ember, akinek sok hajlama és tehetsége van a művészetek és a tudományok iránt. Rendes napi élete korán reggel kezdődik. Nyolc órakor felkel, akkorra már készen várják az illatos fürdők és a reggeli s egészen tizenegy óráig a családjával van. Dél előtt tizenegy óráig senki nem láthatja, senkit nem fogad az udvartól sem, csak a családjának él, mint bármely európai polgár. Az ebéd-ideig aztán udvartartásának ügyeit intézi és meghallgatja a kamarások és adjutánsok jelentéseit. Ebéd után sétára indul a parkban, vagy kikocsizik, kiment a városba és a környékre. Gyönyörű négy arab ló húzza a hintóját, a kocsis mellett arab lakáj s autói-modern, új gépek. De a séta és az autózás csak rövid ideig tart, mert a kalifa legtöbb idejét két kedvenc szórakozásának szenteli: fest, vagy komponál.

(Festő, komponista, tudós)

A kastélyban hatalmas műterme van (képtárában a világ legnagyobb festőinek remekei sorakoznak egymás mellett) és a műteremben sok órát eltölt naponta az óriási vásznak előtt, kezében a festőecsettel. Legtöbbször nagyobb kompozíciókat, allegorikus képeket fest. Nemrég fejezte be Liszt Ferenc portréját s most készül óriási méretű Beethoven kompozíciója. Abdul Medjid olyan szenvedélyes muzsikusként még képeinek tárgyát is legtöbbször a zene világából választja ki. Amikor nem fest: zeneszerzéssel van elfoglalva. Kitűnő zenész. Minden hangszeren játszik, legtöbbször egy török himnusz és egy török indulót vetett kottapapírra s most egy hegedűsöt írt, zongorakísérettel. Saját szerzeményű zenedarabjait aztán a házi zenekar betanulja és hetenként több koncert van az udvarnál, ahol a programon gyakran szerepel a halhatatlan muzsikusok között Abdul Medjid kalifa.

Minden estjét a könyvtárteremben tölti. Rengeteget olvas, történelmi, filozófiai és nemzetgazdaságtani könyveket. Az utolsó időkben különösen szociálpolitikával foglalkozik nagy előszeretettel, s az angol, német és francia szociálpolitikai munkákat és folyóiratokat gondosan tanulmányozza.

A kalifa udvara anyagi nehézségekkel küzdök. Havonta 26.000 török fontot kap az udvartartás költségeinek fedezésére. 26.000 tö-

rök font nagyon sok pénz, de egy kalifának még sem elég. A szultán például legutóljára havi 70.000 fontot kapott ugyanerre a célra s a dolma-bagcsei gazdálkodás szomorú eredményekre vezetett. Néhány hónappal ezelőtt az udvartartás már nyakig uszott az adósságokban. A kalifa erről semmit sem tudott, de nemrégem kénytelenek voltak mindent bevállalni előtte.

Egy délután kérte a hintóját, mert a városba akart menni.

— Nincs hintó — jelentették neki. —

Sztrájkolnak kocsisok és a lovások.

Sztrájk a dolma-bagcsei szultáni palotában! De nagyot változott a világ!

— Miért sztrájkolnak? — kérdezte a kalifa.

— Mert nem kapták meg a bérüket!...

— Mert nem kapták meg?

— Mert nincs pénz. Az udvari kassza üresen áll. Egy piaszter sincs benne!

Ugyanaznap este csak hideg vacsorát szolgáltak fel a kalifának és családjának, az odaliszkek még hideg vacsorát sem kaptak. A szakácsok, kukták és cukrászok is sztrájkoltak. Szabályos bérsztrájkot rendeztek, mint valami szocialista szakszervezet tagjai.

Másfél napig tartott a sztrájk. Másfél napig se hintó, se ebéd, se vacsora! A sok odaliszka és az udvari személyzet valósággal éhezett és csak kenyéren és gyümölcsön élt! Végre maga a kalifa vette kezébe az ügyet és rövid tárgyalás után sikerült a belső bérsztrájkot letörnie.

(Szelamlíkon...)

Ez a történet nem az ezeregyéjszaka meséjéből való, a maga megható és szomorú valóságában így játszódott le. Abdul Medjid kevés magánvagyonából rendezte az adósságokat s ez időtől kezdve ő vette át pénzügyeinek kezelését. Most már nincs külön pénzügyminiszter, személyesen revideálja át a számlákat és személyesen ellenőrzi a kiadásokat a dolma-bagcsei palotában. Minden pénteken pedig megjelenik szelamlíkon, mint legfőbb egyházi méltóság és személyesen vesz részt a szertartásban. Ezt a mindenkori szultánok is megtették, de a szultánok idejében a szelamlíkot ott tartották, ahol éppen a szultánok tartózkodtak. Abdul Medjid minden pénteken más és más mecsetben tartja a szelamlíkot, melynek már nincs meg a régi káprázata, pompája és fénye, egyszerűbb lett, polgáriasabb.

A konstantinápolyi muzulmánok ilyenkor közvetlen közelből látják az utcákon elvonulni a kalifát, de a legtöbben köszönni sem mernek neki. Félnék, hogy a kemalisták, mint a köztársaság és az állam ellenségeit, üldözi fogják őket.

(L. S.)

Egy zsidósors

(119)

Regény. Dán nyelven írta MÉR AÁRON GOLDSCHMIDT

Reb' Chivó, — mondotta Jákob — te egyszer megmentetted az életemet. Nos most én mentem meg a tiédet, — eredj.

— Holnap már késő lesz, — mondotta a polyák csaknem könyörögve, — holnap keresni fogom magát és csak a holttestét fogom tudni megtalálni. Mondom magának, ez a város el fog esni. Olyan ez a város, mint a keresztül fűrészelt élő fa, — csak inteni kell és ledől. Menjen át az oroszokhoz, ha már olyan nagy kedve telik a háboruban!

— Menjen reb' Chivó! — kiáltott Jákob és kardja után nyúlt.

— Nő, nő, — azért még nem kell ugy kiabálni, — mondotta a polyák aggodalmasan. — Ez is egy zsidó nekem! Mindegy, mégis csak nálam volt, meglátogatott, mikor szívót ültem, — dörmögött miközben tovább ment.

Egy ágyulövés megadta a jelet. A történelmi emlékezetességű szeptember 6-ika megvirradt Varsó fölött.

Tűzokádó ágyúknak százai mennydörögtek, emberi kezek alkotásai, örök időkre szántak, porbaomlottak, de a romokon keményen állanak Lengyelország védelmezői.

Az ellenség mind közelebb nyomul. A puskák sortűzei ropognak, — mind közelebb és közelebb érnek a halálos ellenségek egymáshoz és gyilkolják egymást a félelmetes szuronyokkal.

Még egyszer és diadalmasan emelkedik föl a lengyel sas a levegőégből. Az oroszok visszazorolnak.

Egy golyó Jákobot mellen találta. Ott feküdt. A vértől pocsolyás földön és félig ön-

tudatlanul nézte az őrjöngő küzdelmet.

***

Rövid időre elnyugodott a harc és parancs jött a fővezérségtől, hogy több katonaságot kell összepontosítani a vár bizonyos pontjára. Jozsinszky ezrede ezek között volt. A parancsnok engedelmességet a kapott parancsnak és elhagyta a testvéreit, — hogy soha többé viszont ne lássa őket.

Az a gondolat, hogy Jozsinszkytól el kell válnia, Jákobot olyan fájdalommal töltötte el, hogy eszméletét veszítette.

Elmulott egy óra és Jákob úgy érezte, mintha reb' Chivó hajolna föléje és ő fejét a mellére hajtaná. Aztán hirtelen Soltannak és lovasainak ordító hangját hallotta: „Te gyalázatos zsidó áruló! Nincs senki itten, akinek kötele van?” — „Nem vagyok zsidó!” jajgatott a polyák. „Hagyjátok, nem zsidó!” — mondotta Jozsinszky hangja. — „Bocsánat, mégis csak zsidó!” szölt közbe Engberg hadnagy és leszúrta a polyákot kardjával. — „Aj, Sömá Jiszróél!” — kiáltott reb' Chivó és melléhez kapott, ahonnan patakokban ömlött a vér. Reb' Chivó lelke a sebből egy borzasztó fekete kígyó alakjában tekergőzött kifelé. A kígyó köréjecsavarodott és szédületes gyors rohanással ragadta magát a végtelen sötét ürbe. Hirtelen úgy érezte, mintha ezer ágyúnak bődülése csapódott volna a falnak és aztán mély álomtalanságba merült. Csak egyszer érezte úgy, mintha fölébredt volna és akkor Jozsinszkyt látta maga előtt sirva. Aztán újra szurás nyilalott át mellén és elkábultan hanyatlott vissza.

Hetedik fejezet

A porosz határvidéken van egy falu, melyet alacsony hegyek vesznek körül. A falu egyik végén a hegyek félkört alkotnak, egy

kis termékeny völgy körül, melyet patak szel keresztül. Néhány egyedülálló ház áll szét-szórva a falu előtt, a völgy bejáratánál. Ha az ember a környező hegyek tetejéről néz le a falura, olyanoknak látszanak ezek a kicsiny házak, barátságos környezetükben, mint játszódozó gyermekek, akik a szülők társaságától előre szaladtak.

Ezeknek a házaknak egyikében, mely egy lengyel származású család tulajdona volt, talált Jozsinszky és Jákob menedéket. Amint Jákob sebe megengedte, Jozsinszky titokban és veszedelmektől körüvéve azonnal utnak indult és keresztül lopakodott vele a szigorúan őrzött határon. De az utazásnak megerőltetési és belső nyugtalansága Jákobot még többször betegágyának vetette. Az évről legszébb részét szomorúságban és szenvedésben töltötte el a két barát.

A nyár vége felé járt már. Lassan elérkezett az idő, hogy elváljanak egymástól. Mennél inkább közeledett az elválás ideje, Jozsinszky annál fukarabb szavú lett, csaknem durvává vált és szinte úgy látszott, hogy rossznéven veszi Jákobtól, amiért el kell válnia tőle.

Az utolsó estén, mikor már a fegyverek és csomagok között az elemózsiás tarisznya is felszíjjazva feküdt az asztalon, ki-kiment a szobából, hogy sétát tegyen a környéken. De mindannyiszor azonnal visszajött és szólanul ült az ablak mellé. Végre is azt mondotta:

— Te is úgy tűsz itten egész este, anélkül, hogy szót szólnál. Az ember azt hiszi, hogy valami szerelmes pár vagyunk, akiknek most válniuk kell.

— Hát bizony Jozsinszky, ha azokra az órákra gondolok, melyeket együtt töltöttünk el... ki tudja, lesz-e idő még, hogy találkozzunk egymással.

— Hát utazzál velem!

(Polyi. köv.)

HIREK

...
Az Új Kelet az egyetemesei érdeklődési és bányászati zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Új Kelet cikkének utánvételét csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Új Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

***

— **A román királyi pár franciaországi látogatása.** Párisból jelentik: A kormány hiteljavaslatot terjesztett a kamarához a román királyi párnak franciaországi utazásával kapcsolatos rendkívüli költségekről.

— **Kolozsvár köztisztasága.** A kormány az 1924-es esztendőre mindössze egymillió lejt engedélyezett Kolozsvár köztisztaságának biztosítása céljaira. Az az egymillió lej azonban nagyon kevés erre a célra, mert az utcák tisztántartásához okvetlenül szükséges kilencven utca-seprő, akik napidíja is egymillióhatszáz ezer lejre rög. Selvan mérnök, a köztisztasági ügyek vezetője a legközelebbi napokban memorandummal fordul a városi tanácshoz és kéri fogja, hogy juttassanak még néhány száz ezer lejt a köztisztaság céljaira, ellenkező esetben a város tisztántartásáért nem vállalhatja a felelősséget.

— **Egymilliárd aktívát mutat a szerb kivitel.** Belgrádból jelentik: Ma jelent meg Jugoszlávia külkereskedelmi statisztikája az elmúlt évről. A hivatalos kimutatás szerint az SHS. királyság 1923-ban 8.048.843.930 dinár értékű árut exportált, vagyis egymilliárdal többet, mint a behozatal értékét.

— **Iskolaügyi ankét.** A cluj-i megyei prefektúrán a közoktatásügyi miniszter intenciói szerint Muresan Septimiu elnöke alatt iskolaügyi ankétot tartottak, amelyen mintegy negyven iskolaügyi kiküldött jelent meg. A konferencia tárgya annak a tizenhat állami népiskolának az ügye volt, amelyet most akarnak a vármegyében felállítani. A prefektus felhívta a járások közigazgatási tényezőit, hogy alakítsanak az új szolgabírák elnöke alatt iskolai bizottságokat a régi iskoláskénti bizottságok mintájára és kövessenek el mindent az elemi iskolák felállítására vonatkozólag. E bizottságokon kívül a prefektúra kebelében központi bizottság alakult, amelynek elnöke Muresan prefektus, tagjai: a kolozsmegyei revizor, a pénzügyigazgatóság, a kereskedelmi és iparkamara képviselői, Darianu görög katolikus és Stana görög keleti főespersek, German és Popa tanítók, Boeriu és Porutiu főszolgabírák. Az ankéton Tatarescu kisebbségi államtitkár tartott ismerető beszédet az iskolaügyek vezérelveiről.

— **Földgázrobbanás Tordán.** Turdáról jelentik: Tordán minden évben történik egy rettenetes földgázrobbanás. Tavaly a kiömlött és meggyült gáz levegőbe repített egy házat és egy embert megölt. Most Ilea József kereskedő Kemény Farkas-utcai házában történt földgázrobbanás, amely óriási izgalmat keltett. Reggel a cselédleány bement az utcai szobába, hogy a gázt a kemencében meggyújtja. Meggyújtott egy gyufát és ebben a pillanatban borzasztó detonáció történt, melynek hatására a ház ablakai kirepültek, falai és mennyezete összeropadozott, az egész szoba lánglobbant és a tűz pillanatok alatt elhamvasztott a szobában mindent: nagyértékű butorokat, képeket, ruhaneműket. A szerencsétlen cseléd ájultan esett össze és borzalmasan összeégett. Súlyos égési sebekkel vitték a kórházba, életbenmaradásához nincs remény.

— **Háromszázmillió lopás egy bécsi gyárban.** Bécsből jelentik: Körülbelül tíz nappal ezelőtt a Kupfer- und Zinhhütte feljelentést tett a katonai arsenálnál, hogy hosszabb idő óta óriási tömegű és nagyértékű ércet loptak össze az üzemből, de a tolvajoknak a legszigorubb felügyelet ellenére sem tudtak nyomára jutni. A cég kárát legalább háromszázmillió koronára becsülik. A rendőrség erőyes nyomozással kiderítette, hogy a lopásokat egy huszonnyolc tagú tolvajtársaság követte el, amelyet le is tartóztattak. A zsákmány jórésze megkerült. A tolvajok vezére Josef Medjimorec segédmunkás volt.

— **Nagy hóviharak országsszerte.** Berlinből jelentik: Egész Nyugat- és Középeurópában hatalmas hóviharak dühöngenek, amelyek igen sok kárt és forgalmi akadályt okoznak. Az Északi-tenger partján számos hajó hajótörést szenvedett. Newyorkban is óriási hóvihár dühöngött, amely egész utcákat eltorlaszolt és súlyos károkat okozott a telefon- és távíróvezetékekben. Tizennégyezer munkás dolgozik a hó eltakarításán.

— **Norvégia felmondotta a semlegeségi szerződést.** Krisztániából jelentik: Norvégia felmondotta a semlegeségi szerződést, amelyet 1907-ben Franciaországgal, Oroszországgal, Angliával és Németországgal kötött.

— **Nem engednek idegeneket a párisi tőzsdére.** Párisból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy idegeneknek a párisi tőzsdére való belépése március elsejétől kezdve csupán külön engedély mellett van megengedve.

— **Borzalmas tömeghalál egy gránát miatt.** Sighisoiaról jelentik: Szászhalom közelében egy cigánykaraván gránátot talált. Le akarták olvasztani a löveget borító sárgaréz, tüzet raktak alá, a gránát azonban felrobbant. A robbanás következtében hét cigány meghalt, ötven súlyosan, a karaván többi tagjai pedig könnyebben megsebesültek. A vizsgálat megindult.

— **Bergson álarcosbálon.** Párisban sokat kacagnak most Henry Bergson esetén.

Harminc esztendeje, hogy a komoly filozófus nem látogatott el semilyen zajos mulatságra. De most, az írók és művészek nagy unszolására elhatározta, hogy mégis elmegy a bohémek mulatására a „Chat noir” helyiségébe.

A mulatság estélyén felhuzta régi frakkját, kezébe vette ezüsfogantyus botját és elindult a bálra. Mint szórakozott tudósnaq valamiről persze meg kellett teledkeznie, lehetőleg a legfontosabb dolgról.

Megfeledezett arról, hogy a rendezőség álarcot követelt minden belépőtől. A portás megállította.

Hiába magyarázta, hogy mint az akadémia tagjának adnia kell valamit az állásával járó méltóságra és az efféle mókás dolgok a College de France professzorához méltatlanok, a portás hajthatatlan maradt.

— **Uram, — szólt — ha minden kopott embert póre arccal beengednénk azon a címen, hogy hires tudós és filozófus, akkor szép kis kollekción diszelegne a bálon. Valami nagy híresség uram mégsem lehet ön, különben hallottam volna a nevét Bergson, Bergson? Soha e névvel még nem találkoztam!**

Bergson látva, hogy az okos szónak eheiytt nincs fogantaja, sarkonfordult és hazafelé igyekezett.

Alig tett néhány lépést, amikor egy álarcos hölgy megállította. Egy diplomata felesége volt, aki fölsimerte a tudóst. Bergson elmondta esetét, mire a hölgy levette sálját, turbánt csavart a tudós fejére, ruhájának egy csipkéből pedig orrig erő álarcot csinált.

És a francia hölgy Bergson karján lejtett a bálterembe.

— **Megbüntetett dohánycsempészek.** Ma délelőtt a kolozsvári törvényszék Cozan Jakab, Tank Sámuel és Belcsán Todor dohánycsempészeket vonta felelősségre. A vádirat szerint dohánytermeléssel is foglalkoztak, de a termelt mennyiséget nem adták át a maga egészében az államnak és a visszatartott mennyiséget forgalomba hozták. A törvényszék a tanúk kihallgatása alkalmával beigazoltak látta a csempészt és a csempészeket személyenként kétezeröttszáz lej pénzbüntetésre ítélte.

.....
Háboru készül Bulgária és Jugoszlávia között?

Páris, február 26. Spalajkovics párisi jugoszláv követ kijelentette a „Matin”-nak, hogy a Balkánon nyugtalanító a helyzet. Minden jel arra mutat, hogy Bulgáriában veszedelmes propagandát üznek Jugoszlávia ellen és szinte elkerülhetetlen, hogy tavasszal konfliktus ne törjön ki a két állam között. Macedónia határán a bolgárok állandóan csapatokat vonnak össze. Ezeket az akciókat a szófia-i macedon-bizottság titokban támogatja. A bolgár haditervek szerint a Struma-völgyében fogják Jugoszláviát megtámadni.

— **Ha a gyerek marólugot iszik.** Ma délelőtt Vigh Sándornét, egy hétgyermekes családanát gondatlanságból okozott emberölésért vonta felelősségre a törvényszék. Néhány hónappal ezelőtt Vigh Sándorné négyéves kisfia marólugot ivott, ami annyira összeégette a gyomrát és belét, hogy néhány órai kínlás után meghalt. A törvényszék ez anyát gondatlanságból okozott emberölésért vád alá helyezte. A tárgyaláson Vighné mentségül felhozta, nincs rendes lakása, egy fűskamrát alakítottak át lakásnak, ahol hét gyermekével évek óta él és a marólugot, tekintve hogy nem volt hová elzárnia, kénytelen volt a fűskamrában elhelyezett szekrényen tartani. A kisfiu egy székre felállott, véletlenül a marólugos poharat vette a kezébe, azt hitte, hogy víz van benne és megitta. A bíróság a gondatlanságot nem látta fentorogni és Vigh Sándornét felmentette.

— **Drágul az élet Franciaországban.** Párisból jelentik: A vegyeskereskedők szindikátusának elnöke kijelentette az „Oeuvre” munkatársának, hogy Párisban az élelmiszerek ára állandóan emelkedésben van. A kávé például november óta hétről tizenegy frankra, a cukor 3.75-ről 5-re, a rizs 3-ról 4-re, a mandula 6-ról 9-re, konzervek 7-ről 10 frankra emelkedett. A huszszázalékos adó többlet megszavazásától újabb drágasági hullám várható.

— **A jövő héten a parlament elé kerül az új lakbérleti törvény.** Bukarestből jelentik: A „Dimineata” jelenti, hogy a lakbérleti törvényjavaslat végleg elkészült és a jövő héten a parlament elé kerül.

— **Első könyv.** Ez a címe Pap József, az erdélyi elbeszélő irodalom egyik rokonszenves tagja kötetének. A könyvet, amely eddig meg nem jelent írásokat foglal magában, a Haladás adja ki szép kiállításban. A címlapot Koós Károly rajzolta. Ára 50 lej. Megrendelhető a Haladásnál.

— **Október 1-én vizsgáznak az állami tisztviselők.** Bukarestből jelentik: A belügyminiszter rendelete szerint október elsején az idegen nemzetiségű állami tisztviselők újabb vizsgát tehetnek a román nyelvből és ez alkalommal vizsgázhatnak azok is, akiket az államnyelv nemtudása miatt állásaikból elbocsátottak.

— **Chaluc-alakulatok Romániában.** Bukarestből jelentik: A chaluc-alakulatok az országban ezidőszent a következők: mezőgazdasági farm Rogojéniben, asztalosműhely Edinetiben, kosár- és butorfonóműhely Sorocában. Beszarábiában most alakul egy mezőgazdász farm, míg Csernovitzban legközelebb a régi kőmives-kurzus után egy új hasonló kurzus nyílik meg. A chalucok XIX. csoportja, amelyhez 33 tag tartozott, januárban Konstancából a „Romania” nevű gőzessel utazott Erec Jiszraelbe.

Erősítsük, növeljük az erdélyi zsidók palesztinai kolóniáját Keren Kajemet adományainkkal.

— **Két tehervonat katasztrófája.** Temesvárról jelentik: A Timisoara—Orsova közötti vonalon Örményes és Szlatina állomások között két tehervonat az örményesi forgalmi tiszt gondatlansága folytán összeütközött. A karambolnak öt áldozata van, a két mozdonyvezető, két fékező és egy csendőrkáplár szörnyethaltak. A kiszállott bizottság megállapította a forgalmi tiszt bűnösségét, akit átadtak a csendőrségnek.

— **Nagy fizetésképtelenség Prágában.** Prágából jelentik: Sabath J. utóai Raudnitz és fia diszmiáru nagykereskedő cég fizetésképtelenséget jelentett be. A cég passzívái 5 millió koronát tesznek ki, amelyből 1,800.000 korona az adó tartozás. A cég aktíváit eddig még nem sikerült megállapítani.

— **Eredménytelen a római konferencia.** Rómából jelentik: A tengeri fegyverkezés korlátozására egybehívott konferencia tegnap váratlanul véget ért anélkül, hogy bármilyen eredményt is elért volna. A spanyol flotta egységének emeléséről szóló javaslatot ugyan elvetették, mire Spanyolország delegátusa otthagya a konferenciát, utána pedig Oroszország és a délamerikai államok képviselői is visszavonultak.

* **Kirándulásnál** nélkülözhetetlen a Diana sósborsesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

* **Ha gummi-óvszert** vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá”-t.

NE FÉLJEN!

Nem sir a gyermeke, ha Höfer-gyermekhintőporral és Höfer-gyermekkrémlel ápolja

KÖZGAZDASÁG

Milyen ipar boldogulhat Palesztinában?
Minden bürokrácia nélkülözésével lehet vállalatokat alapítani

(Csernovitz, febr. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Az itteni Palesztina-hivatal Jeruzsálemből érkezett hivatalos jelentése szerint a következő ipari ágak számára van Palesztinában elhelyezkedési lehetőség.

Kötőmunkálatok gépekkel. Mindenekelőtt legalább egy tehetséges szakértő és ötezer egyiptomi font tőke kell hozzá.

Méskemence Jeruzsálemben olajfűtéssel, motorral és légszivattyúval. Szükséges legalább háromezer egyiptomi font az üzem megindításához.

Takaró- és szőnyegkészítés belföldi gyapjúból és importált cérnából. Legkisebb üzemi tőke hétezer egyiptomi font. A gyár székhelye Jeruzsálem.

Gyümölcskonzervgyár Tel-Avivban: A szükséges tőke: háromezer font sterling.

Halkonzervgyár Tibériásban. Minimális tőke ötezer egyiptomi font.

Macaronigyár Haifában és **piskótagyár** Jeruzsálemben. Exportlehetőségek Egyiptom, Ciprus, Sziria, Szudán és Mezopotámia felé. Háromezer font üzemi tőkével.

Gyapju- és gyapotszövőszék motorerőre Tel-Avivban. Huszonöt gép beállításához legalább hétezer egyiptomi fontot kell befektetni.

Zsákkészítés és jobb szövőtáru gyártása Jeruzsálemben. A befektetési tőke esetről-esetre állapítható meg.

Modern nyilvános fürdő Jeruzsálemben. Négyezer egyiptomi font teljesen elegendő az üzembehozáshoz.

Nagyon jövedelmező vállalkozás lenne egy **söröző** alapítása, de csak ha nagy arányokban dolgozna ez az üzem. **Huszezer font sterlingre** lenne szükség.

Jövedelmező üzem lenne egy **timárüzem**, feltéve, hogy ügyes és hozzáértő szakember vezetné, akinek azonban magának is dolgoznia kellene. **Háromszáz egyiptomi font** befektetéssel az üzemnek jövedelme is lenne.

Szódavíz-gyárak számára már nincs jövedelmezőségi lehetőség.

Mint hogy épülethiány van, a gyárakat ujonnan kellene felépíteni. Építőanyag dus mennyiségben van az országban. Egy köbméter **gyárpépület** körülbelül három egyiptomi fontra rug.

Az ipari üzemek megindítása alig van valamelyes törvényes formalitáshoz kötve. A vállalkozó egyszerűen bejegyezteti új vállalatát és kifizeti a törvényes illetéket. Az egyiptomi font kurzusa 2 százalékkal magasabb az angol font kurzusánál.

Blankenberg Nándor — vezérfelügyelő. Bukarestből jelentik, hogy Blankenberg Nándor iparügyi felügyelő, akit a tavaly a kereskedelmi és iparügyi minisztériumba rendelték, most újra

Kolozsvárra helyezték át vezérfelügyelői minőségben. A vezérfelügyelő hivatalát a cluji kereskedelmi és iparkamra házában rendezi be, ahol a jövő héttől kezdve a műszaki főfelügyelőség már megkezdi működését.

A mai valutapiac

Párisban és Zürichben néhány ponttal esett a lej. A piacon kevés forgalom mellett az árak így alakultak: osztrák korona 372—374, magyar korona 380—400, cseh korona 555—559, francia frank 840—842, svájci frank 3340—3350, dollár 193—194, font sterling 840—842, olasz lira 830—855, dinár 230—235.

Valutapiac február 26-án:

Bukarest. Devizák: Páris 858, Berlin —, London 836, Newyork 193, Róma 838, Zürich 335, Bécs 27, Prága 560, Budapest 50, Varsó 20.

Bukarest. Valuták: Napoleon 750, márka —, leva 130, török lira 100, font sterling 825, francia frank 850, svájci frank 3350, olasz lira 820, drachma 320, dinár 225, dollár 191, lengyel marka 22, osztr. korona 27, magyar korona 33, cseh korona 540.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 130—129, Amsterdam 215—215⁵/₈, Newyork 577¹/₂—577³/₄, London 2488—2481, Páris 2500—2480, Milano 25025—24975, Prága 167625—167675, Budapest 120—120, Belgrád 7225—7225, Bukarest 305—305, Varsó —, Bécs 8123—811875.

Alapítvány Jockl Sámuel emlékére. Az Erdélyrészi Faegyesület cluji körzete a napokban rendkívüli választmányi ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya a nemrégiben elhalálozott Jockl Sámuel elparentálása volt. Az emlékbeszédet Alexandru Nemes románul, Szenes Károly pedig magyarul tartotta. A körzet jegyzőkönyvileg örököltette meg a kiváló tag elhunyt felett érzett kegyeletét. A jegyzőkönyv megindító szavakban emlékezik meg Jockl Sámuel áldozatkészségéről, páratlan szaktudásáról és arról a lelkesedésről, mellyel mindenkor a fások ügyeit szolgálta. A választmány elhatározta, hogy a fatisztviselő egyesülettel karöltve Jockl Sámuel nevére alapítványt létesít. Az alapítványra összegyűjtendő összegből internátust létesítenek a fatisztviselők árváinak elhelyezésére és istápolására. A körzet, a fások Temesváron március 30-án megtartandó közgyűlésén javasolni fogja, hogy az internátus-akcióba az országrész egész fásztársadalmá kapcsolódjon bele.

Csökkentik a házbéradót Csehországban. Prágából jelentik: A pénzügyminisztérium a házadó új szabályozásáról törvényjavaslatot készít elő. A tervezet szerint a házbéradó Prágában, Brünmben, Tropauban és Pozsonyban csökkenteni fog és pedig 19⁵/₆ százalékról 12 százalékra, a többi községekben pedig 12¹/₄-ről 8 százalékra. Az adóév meg fog egyezni a naptári évvel. A háztulajdonosok évente januárban, ép úgy, mint a jövedelmi vallomást, kötelesek házbérvallomást be-terjeszteni. A házbéradó alapja az évi tényleges nyers házbérvételek lesz.

Leszállított árak!

Harisnya, kaztyó és kötöttáru különleges-ségek eredeti gyári árban árusítatnak

BLATT

kötött-szövött áruháza Cluj, Főter 13. szám
Állami tisztviselőknek külön engedmény

Leszállított árak!

Róka, kelme, **Szörme**festés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

SCHICHT «SZARVAS» VEDJEGYÜ SZAPPAN

A MULT JELEMKOR ÉS JOVO LEGJOBB SZAPPANA

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és teki nts
számlája az utzi meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermel
sztalosok furnirsükségeiteket legolcsóbban itt szerezhetik be

Raglánok,

öltönyök, gyermekruhák
megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piața Unirei 14.

Telefon 431.

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsír, mert ez
tisztá, egészséges és klados!

כשר ושל פסה
áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készül, szigoruan
ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

יין כשר של פסה

יין כשר של פסה

יין כשר של פסה

Kóser husvéti erdélyi uradalmi fajbo-
rok nagybani elárusítása Bognár és
Szántó Erdélyi Kereskedelmi R.-T.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. sz.

יין כשר של פסה

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Sába királynője.
Péntek: Bajazzók és Paraszttbecsület.
Vasárnap délután: Pillangókisasszony.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerda: Bajadér, Kolbayval, Bérletszünetben.
Csütörtök: Zamolxe, Ligeti József és balletnövédek
keinek közreműködésével. Première-bérlét.
Péntek: Zamolxe, Ligeti József és balletnövédek
közreműködésével C. bérlét.
Szombat d. u. 3 óra: Cigány. Ifjúsági előadás mér-
sékelt helyekkel.
Szombat este. Hoffmann meséi. Uj betanulással és
uj szereposztással. Première-bérlét.
Vasárnap d. e. fél 11 óra: John Gabriel Borkmann.
Az irodalmi munkás-cykus 3-ik előadása.
Vasárnap d. u. 3-kor: A Dalovai nábob lánya.
Vasárnap este 8 óra: Kis kádét. A. bérlét.
Hétfő: John Gabriel Borkmann. Première-bérlét.

MOZGÓK MŰSORA

Szerda, február 27.

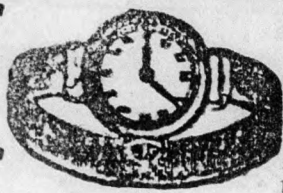
Select-Mozgó: Figyelem! *Atlantide*. Exo-
tikus történet 2 részben és 12 felvonásban. Fő-
szerepben Stacia Napierkowszka, a párisi opera pri-
maballerinája.

Uránia-Mozgó: *Erzsébet osztrák császárnő*
Szenzációs film a volt dinasztia életéből. Főszerep-
ben Larich grófnő, a császárnő unokahúga.

Apollo-Mozgó: „Dolár és frakk világá-
ban” I. rész. Szenzációs amerikai kalanddráma
2 részben és 17 felvonásban. Főszerepben Cally
Sambatini és Emilio Ghione.

Figyelem
a nagy
vashid
sarkára!

A címre
figyelfen

Aranyat, platinát és
drágaköveket a leg-
nagyasabb árban be-
átlók. Legolcsóbb
bevásárlási forrás
ékszerekben, órák-
ban, dísz tárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

Önmaga ellen vét, Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada
Bariju (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-
suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Épületüvegezés, képkerefezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási
cikkek, demionok, táblaüveg,
lámpaárúk és porcellánedények-
ből legolcsóbb beszerzési forrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdi-
nand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz.
alatt, az Uránia palota mellett.
Engros! Endetail!

Telefon-
sz. 81.

LÁDAGYÁR

Főküszlet
Egeres

Mindenmá ládákat és fadóbozokat összeszegezzen és szé-
szedett részeken megrendelésre azonnal készít és
szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernanji (volt Kajantol-ut) 1 szám

Engros

Karlsbadi
porcellán
edények,
tábla-üveg.

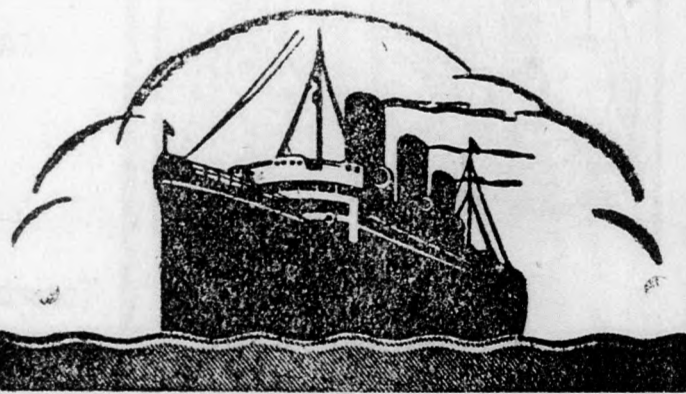
Endetail

Mindenféle
poharak,
demyonok,
palackok,

lámpaárúk bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj,
Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Értesítés

Igen tisztelt utasainkkal ezennel közöljük, hogy a
Hamburg—Amerika Linie
közös szolgálatban az
United—American Lineval
közvetlen járatot nyitott
Hamburgból—Kanadába

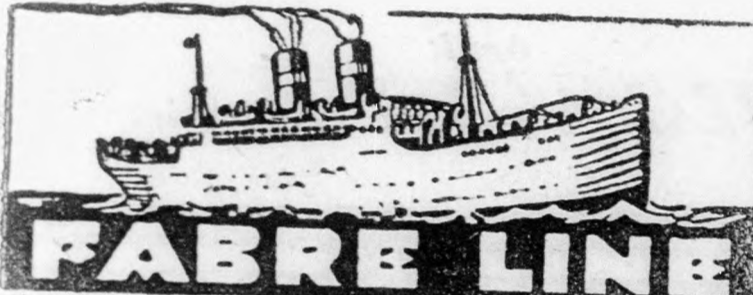
Kérjük utasainkat, akik fenti utazás végett hozzánk
fordultak, valamint azokat, akik Kanadába akarnak
hajóinkon utazni, hogy mielőbb hozzánk forduljanak
a lehető leggyorsabb elutazás miatt szükséges
felvilágosítások megadására céljából.

LÁZÁR H. LAZAROVITZ

a Hamburg—Amerika Linie vezérképviselője
Oradea-Mare, Piata Mihai Viteazul 5.
Bucuresti, Calea Grivitei 183.

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár,

Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța—Jaffa—Marseille
Constanța—Délamerika
Constanța—Canada

az „Asia“ hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet
„Sarnia“ Pasagiul Comoedia, Bukarest
és a „Reclama“ Cluj

Rador

Rapid 4 és
6 csapos
sörlefejtő
készülékek
Gloria és
korona
dugaszoló-
gépek,
valamint
az összes
alkatrészek

külön
kaphatók a

Banca
Industrială
și Comercială-
nă, Cluj,
Strada Regina
Maria 9.

Első Erdélyreszi Ékszerárúgyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sürgönyc.: Juvaere, Cluj

Ékszerárúgyártás, nagykereskedés

Fogászati arany * Arany, ezüst és
és forrasztó ** platinabevételek

Klenze és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst
árgyakban nagy lerakat

Osak viszontelárusítóknak!

★ Feltűnő olcsó árak! ★

MAGAZIN

„PARISIEN”

ÁRUHAZ

CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND 12.

Telefon 5-92

Február havi árjegyzéke

Férfi divatosztály:

- French ing két gallérral 210, 355 lej
- French ing két gallérral divat
színekben 265 lej
- Schifon ing 225, 258, 290 lej
- Zefir ing 385 lej
- Köpper alsónadrág 165 lej
- Damaszt alsónadrág 210 lej
- French alsónadrág rövid 110 lej
- Loden divatkalap 165, 200 lej
- Eredeti Pichler kalap 285 lej
- Halban & Damaszk nyulszőrkalap 600 lej
- Eredeti angol keménykalap 325 lej
- Angol nyulszőr keménykalap 450 lej
- Férfi divatsapka 65, 84, 100, 135 stb.
- Férfi zsebkendő 15, 18, 25, 35, 45, 50,
60, 100 lej
- Selyem nyakkendők 55, 75, 98,
110 és 150 lej
- Shymi nyakkendők 15 lejtől
- Férfi bokavédők 145 lej
- Férfi sétabotok 38 lejtől
- Selyem sál divatszínekben 120 lejtől
- Férfi zokni 19, 30, 35, 55 lej
- Lábszárvédő 55, 130, 160 lej
- Puhagallérok 18 lej

Rövidáru osztály:

- Zsebkendő 6 lej, Harisnya 27 lej,
- Női ing 95 lej,
- Kötött kabát 540 lej,
- Női keztyű 58 lej, Női kötény 120 lej,
- D. M. C. 5 lej, Cérna 9 lej.

Diszmű, üveg, porcellán,
konyhaberendezések, lámpa,
fényképrámák, gyermekjáték,
gyermekkoscsik, dobozárúk,
bőröndárúk, piperecikkek,
kosarak, farsangi árúk,
kézi munkakosarak
nagy választékban!

★ Feltűnő olcsó árak! ★

Férfi, női, gyermek komotcipők nagy választékban! Férfi fehérneműek megrendelésre zefirekből, selyemből 48 óra alatt készítenek a legnagyobb iziesnek megfelelően!

Nagy választék Bébé-kelengyében! Bébé-kelengyék megrendelésre eszközöletneki Férfi bőr- és szarvaskelettyűk igen nagy választékban!

APRÓHIRDETÉSEK

„Intelligens leányngom“ kezdetű apróhirdetés feladóját kérjük közölje címét a kiadóhivatallal.

„Nagykereskedő“ jellegű levél jött. A kiadóban átvethető.

Kétiroda-szolgát keresünk

csak aki ily minőségben Kolozsvárt már működött, jelentkezzen délután 2 és 3 óra között.

★

Bognár és Szántó Cluj

1457

Károlyi Mihály emlékiratai: Egy egész világ ellen. Ára 260 lej. Uj Kelet könyvosztálya.

Két fia aember, iparos vagy kereskedő, lakást kaphat. Schächter Adolf Honvéd-u. 16. 6887

Modern fényképezeti műterem

fővárosi módra berendezve, teljes felszereléssel, olcsón, **azonnal eladó.** ELEKES fényképezeti műterem Elisabetopol.

Palesztinaterkép [40/32 cm.] ára 16 lej. Uj Kelet könyvosztálya.

Ha ősszel termést óhajt, úgy szerezze már most be a fák, szőlő stb. ápolásához szükséges eszközöket.

Kun Mátyás Fia

60 év óta fennálló üzletéből

Cluj Kolozsvár, Cal. Victoriei 2.

UTAZÓK figyelmébe!

Sánnicolaul-Maren az ujonnan épült és legmodernebbül berendezett

Keszler János-féle szálloda megnyílt

ציצית פארק! אלעריב-די
פארק פארק פארק פארק פארק
Márton Schächter : צי הצבען
Ruscova. 6855

Cipő- és férfikonfekció szakmában jártas segédek keresek azonnali, legkésőbb március 15-iki belépésre, ki elsőrendű eladó és román, magyar, német nyelvet bírja. Ajánlatok Herz Rudolf Petroseni küldendők. 6866

62 legújabb héber dal [Mivchar siré Aménu] köt-tával, ára 25 lej. Uj Kelet könyvosztálya.

Ajándékkönyvek: Kropotkin: A francia forradalom 160 lej. Bródy Sándor: A szerelem élet ana [kötve] 120 lej. Balsac: Vesztett illúziók 200 lej. Szép E.: Szegény grófnővel álmódott [kötve] 150 lej.

Héber nyelvkönyvek: Ráth: Héber-magyar nyelvtan [Stath Aménu] ára 70 lej. Haziván [képes Abc] ára 40 lej. Weinstein: Sichon [héber társalgási könyv magyar vagy német fordítással] ára 60 lej. Menorah füzetek a héber nyelv könnyű elsajátítására, 1 garnitúra, 18 füzet, ára 160 lej. Milon sel kisz, Héber-német szótár, ára 160 lej. Menorah [héber-német, német-héber szótár] ára 150 lej. Menorah héber szemléltető táblák 50-60 ábrával, ára 22 lej. egész sorozat [husz tábla] ára 400 lej. Héber elbeszélések gyermekek számára, egy-egy kötet ára 25 lej. Schwilim [héber olvasmányok], egy-egy kötet ára 12-20 lej. Uj Kelet könyvosztálya.

Havre—New-York

Gyorspostajaratok

Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA“

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA“ CLUJ

Rador 902

Longines

órák
7 nagydíj
irodába és utazásra

Kérje mindenütt a világhírű „Ant. Panek & Co.“ gyártmányokat!

Bernstein-féle olaj- és lakkfesték, email minden színben. — Sikkativ, kopallakk, kutschenlakk, politurlakk. Kapható az ország minden festékkereskedésében.

Vezérképviselő: „Oficiul Economic al României“ Bucuresti, Bulevardul Domniței 12.

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU RT-FÉLE FÉLSTABIL GŐZGÉPEK azonnal szállíthatók

Vezérképviselő E. WOLFF Bucuresti, Str. St. Dumitru 3.

ש פסה HUSVÉTI ÁRU ש פסה

Értesítjük igen tisztelt vevőinket és a fogyasztó közönséget, hogy ez évben ismét forgalomba hozzuk a tiszta cikóriából készült közkedvelt

ש פסה UHU kávépótlékot, mely főtisztelendő **Koppel Reich ur** a budapesti aut. orth hitközség főrabbiának szigorú felügyelete alatt készül és ennélfogva rituális szempontból minden igénynek megfelel.

Előjegyzéseket elfogad:

Hienz Vilmos, Kolozsvár,
Bíró József, Nagyvárad,
Trattner Sámuel, Szatmár,
Grosz Lajos és Fia, Temesvár.

Kőbányai Polgári Serfűző- és Szent István tápszerművek r.-t.